

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 92/20
Luksemburgā, 2020. gada 16. jūlijā

Spriedumi lietās C-549/18 Komisija/Rumānija un C-550/18
Komisija/Īrija **Error! Reference source not found.**

Rumānijai un Īrijai ir piespriests maksāt Komisijai sodanaudu attiecīgi 3 000 000 EUR un 2 000 000 EUR apmērā

Abas minētās dalībvalstis noteiktajā termiņā nav pilnībā transponējušas direktīvu par finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai novēršanu

Direktīvas 2015/849¹ mērķis ir nepieļaut, ka Savienības finanšu sistēma tiek izmantota nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai. Dalībvalstīm bija pienākums šo direktīvu transponēt savos tiesību aktos vēlākais līdz 2017. gada 26. jūnijam un darīt zināmus Komisijai šajā ziņā pieņemtos pasākumus.

2018. gada 27. augustā Komisija cēla Tiesā divas prasības par pienākumu neizpildi, uzskatīdama, ka gan Rumānija, gan Īrija attiecīgajos argumentētajos atzinumos noteiktajā termiņā nebija nedz pilnībā transponējušas Direktīvu 2015/849, nedz arī paziņojušas par attiecīgajiem valsts transponēšanas pasākumiem. Turklāt, pamatodamās uz LESD 260. panta 3. punktu², Komisija lūdza Tiesu piespriest Rumānijai un Īrijai maksāt, pirmkārt, kavējuma naudu par katru nokavējuma dienu no šā sprieduma pasludināšanas dienas par šīs direktīvas transponēšanas pasākumu paziņošanas pienākuma neizpildi un, otrkārt, sodanaudu. Vēlāk Komisija informēja Tiesu, ka tā daļēji atsauc savu prasību, atsakoties no lūguma piemērot kavējuma naudu par katru izpildes kavējuma dienu, jo pēc Direktīvas 2015/849 pilnīgas transponēšanas Rumānijas tiesībās un Īrijas tiesībās šim lūgumam bija zudusi jēga.

Šajā ziņā Rumānija un Īrija apstrīdēja LESD 260. panta 3. punktā paredzētā sankciju mehānisma piemērojamību. Šīs abas dalībvalstis arī apgalvoja, ka Komisijas lūgums piemērot sodanaudas samaksu esot ne vien nepamatots, bet arī nesamērīgs, ņemot vērā šīs lietas faktus un šāda veida naudas sodu pamatmērķi. Tās pārmeta Komisijai, ka tā neesot detalizēti, aplūkojot katru gadījumu atsevišķi, pamatojusi savu lēmumu lūgt piemērot šāda veida sankciju konkrētajā lietā.

Ar abiem 2020. gada 16. jūlijā pasludinātajiem virspalātas spriedumiem Tiesa apmierināja Komisijas celtās prasības. Tādējādi Tiesa konstatēja, pirmām kārtām, ka līdz argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām nepieņemdamas visus normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Direktīvu 2015/849, un līdz ar to nepaziņodamas šos aktus Komisijai, Rumānija un Īrija nebija izpildījušas šajā direktīvā tām paredzētos pienākumus.

Otrām kārtām, Tiesa nosprieda, ka LESD 260. panta 3. punkts konkrētajās lietās ir piemērojams³. Tiesa atgādināja, ka pienākums paziņot par transponēšanas pasākumiem šīs normas izpratnē ir dalībvalstu pienākums sniegt pietiekami skaidru un precīzu informāciju par direktīvas transponēšanas pasākumiem. Šajās lietās atbilstība šim pienākumam nozīmē, ka attiecībā uz

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. [648]/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV 2015, L 141, 73. lpp.).

² Saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu Tiesa var uzlikt attiecīgajai dalībvalstij finansiālu sankciju (sodanaudu vai kavējuma naudu), ja nav ticis izpildīts "pienākums paziņot [Komisijai] par direktīvas [...] transponēšanas pasākumiem".

³ Pirmoreiz Tiesa šo LESD normu piemēroja Tiesas 2019. gada 8. jūlija spriedumā lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) ([C-543/17](#)); skat. arī paziņojumu presei Nr. [88/19](#).

katru minētās direktīvas normu dalībvalstīm ir jānorāda valsts tiesību norma vai normas, ar ko tiek nodrošināta tās transponēšana. Tā kā, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, Rumānija un Īrija nebija paziņojušas Komisijai Direktīvas 2015/849 transponēšanas pasākumus, Tiesa nosprieda, pirmkārt, ka šādi konstatētā pienākumu neizpilde ietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā.

Otrkārt, Tiesa atgādināja, ka Komisijai nav katrā atsevišķā gadījumā jāpamato savs lēmums lūgt uzlikt naudas sodu saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu. Tiesa uzskatīja, ka šīs normas piemērošanas nosacījumiem nav jābūt šaurākiem par tiem, ar kādiem tiek īstenots LESD 258. pants, jo LESD 260. panta 3. punkts ir uzskatāms tikai par pienākumu neizpildes procedūras papildnoteikumu, un attiecībā uz šādas procedūras sākšanu Komisijai ir rīcības brīvība, kas nav pakļauta Tiesas pārbaudei. Šāda pamatojuma trūkums neietekmē attiecīgās dalībvalsts procesuālās garantijas, jo Tiesai, uzliekot šādu sankciju, ir pienākums pamatot savu lēmumu.

Tomēr Tiesa precizēja, ka Komisijai ir pienākums pamatot ierosinātā naudas soda veidu un apmēru, šajā ziņā ņemot vērā pašas Komisijas pieņemtās pamatnostādnes, jo saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu ierosinātā tiesvedībā Tiesai ir tikai ierobežota novērtējuma brīvība. Konstatējot iepriekš minētā pienākuma neizpildi, Tiesai ir saistošs Komisijas priekšlikums attiecībā gan uz naudas soda veidu, kuru Tiesa var uzlikt, gan uz soda maksimālo apmēru, kuru tā var noteikt.

Trešām kārtām, attiecībā uz sodanaudas piemērošanu šajās lietās Tiesa atgādināja, ka LESD 260. panta 3. punktā ietvertā mehānisma ieviešanas mērķis ir ne tikai stimulēt dalībvalstis pēc iespējas ātrāk izbeigt pienākumu neizpildi, kas, ja nebūtu šāda pasākuma, drīzāk turpinātos, bet arī atvieglot un paātrināt procedūru, saskaņā ar kuru tiek piemēroti naudas sodi par to, ka nav izpildīts pienākums paziņot direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumu valsts tiesībās. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka tāda Komisijas prasība kā šajā lietā, ar kuru tiek lūgts piemērot sodanaudu, nevar tikt noraidīta kā nesamērīga tikai tādēļ vien, ka tās priekšmets ir pienākumu neizpilde, kas, lai gan tā ir bijusi ilgstoša, ir beigusies brīdī, kad Tiesa veic faktu pārbaudi, jo sodanaudas piespriešana balstās uz izvērtējumu, kādas sekas attiecīgās dalībvalsts pienākumu neizpildes rezultātā tiek nodarītas privātajām un sabiedrības interesēm, it īpaši, ja pienākums nav ticis izpildīts ilgstoši.

Ceturtām kārtām, attiecībā uz šajā lietā piemērojamās sodanaudas aprēķināšanu Tiesa ir atgādinājusi, ka, īstenojot savu rīcības brīvību jomā, kas ir ierobežota ar Komisijas priekšlikumiem, Tiesai ir jānosaka sodanaudas – kas dalībvalstij var tikt piespriešta samaksāt saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu – apmērs tādējādi, lai tas būtu, pirmkārt, piemērots apstākļiem un, otrkārt, samērīgs ar pieļauto pārkāpumu. Šajā ziņā atbilstošo faktoru vidū ir tādi elementi kā konstatētā pārkāpuma smagums, laikposms, cik ilgi tas ir turpinājies, kā arī attiecīgās dalībvalsts maksātspēja.

Pirmkārt, attiecībā uz pārkāpuma smagumu Tiesa uzskatīja, ka, lai arī tiesvedības gaitā Rumānija un Īrija bija izbeigušas tām pārmesto pienākumu neizpildes pārkāpumu, tomēr šis pārkāpums turpinājās pēc tam, kad bija beidzies argumentētajos atzinumos noteiktais termiņš, līdz ar to Savienības tiesību efektivitāte nav tikusi nepārtraukti nodrošināta.

Otrkārt, attiecībā uz pārkāpuma ilgumu Tiesa atgādināja, ka tas principā ir jāvērtē, ņemot vērā brīdi, kurā Tiesa vērtē faktus, proti, tiesvedības pabeigšanas brīdi. Attiecībā uz sākumu laikposmam, kas ir jāņem vērā, nosakot atbilstoši LESD 260. panta 3. punktam uzliekamās sodanaudas apmēru, atsaucies datums, lai izvērtētu aplūkotās pienākuma neizpildes ilgumu, ir nevis datums, kurā ir beidzies argumentētajā atzinumā noteiktais termiņš (to izmanto, lai noteiktu uzliekamās kavējuma naudas apmēru), bet gan attiecīgajā direktīvā paredzētā transponēšanas termiņa beigu datums. Šīs tiesību normas mērķis ir stimulēt dalībvalstis transponēt direktīvas Savienības likumdevēja noteiktajos termiņos un nodrošināt Savienības tiesību aktu pilnīgu efektivitāti. Jebkurš cits risinājums turklāt liktu apšaubīt lietderīgo iedarbību tām direktīvu normām, kurās ir noteikts datums, kad šo direktīvu transponēšanas pasākumiem ir jāstājas spēkā, un tiek dots transponēšanas termiņa pagarinājums, kura ilgums turklāt mainās atkarībā no tā, cik drīz Komisija sāk pirmstiesas procedūru, tomēr šī termiņa pagarinājuma ilgums nevar tikt ņemts vērā,

vērtējot, cik ilgi ir turpinājusies attiecīgā pienākumu neizpilde. Līdz ar to Tiesa secināja, ka Rumānijai un Īrijai uzliktā pienākuma neizpilde bija turpinājusies nedaudz ilgāk kā divus gadus.

Treškārt, attiecībā uz attiecīgās dalībvalsts maksātspēju Tiesa atgādināja, ka ir jāņem vērā šīs dalībvalsts iekšzemes kopprodukta (IKP) nesenās attīstības tendences, kādas tās ir brīdī, kad Tiesa pārbauda faktus.

Līdz ar to, ņemot vērā visus šo lietu apstākļus un ievērojot Tiesas novērtējuma brīvību, kas ir noteikta LESD 260. panta 3. punktā, Tiesa piesprieda Rumānijai un Īrijai maksāt Komisijai sodanaudu attiecīgi 3 000 000 EUR un 2 000 000 EUR apmērā.

ATGĀDINĀJUMS. Prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi var celt Komisija vai cita dalībvalsts pret valsti, kas nav izpildījusi pienākumus, kuri izriet no Savienības tiesībām. Ja Tiesa konstatē valsts pienākumu neizpildi, attiecīgajai dalībvalstij ir jāizpilda spriedums, cik vien ātri iespējams.

Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi spriedumu, tā var celt jaunu prasību, lūdzot noteikt naudiskus sodus. Tomēr, ja Komisijai netiek paziņoti direktīvas transponēšanas pasākumi, Tiesa saskaņā ar Komisijas ieteikumu var noteikt sankcijas pirmā sprieduma stadijas laikā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Spriedumu [C-549/18](#) un [C-550/18](#) teksts ir publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127